

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Benedicti Ariæ Montani Hispalensis Poemata

In Qvatvor Tomos Distincta

Humanæ salutis Monumenta, & Odæ variæ

Arias Montano, Benito

Antverpiæ, 1589

Paraenesis Ad Mentem Propriam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44973

Nuper tibi me dum comitem legis
 Magni petenti colloquium Ducis,
 Luduce suspensò è quadriga
 Corpore præcipitem gemebas.
 Destro citatus dum sonipes fugit,
 Currumque magno proruit impetu,
 Sulcabat haud obscura nostrum
 Signa caput medios per agros.
 Sed nulla nostri, crede, periculi
 Vexatum iniquæ ponderibus trabis,
 Quin prima pressit me salutis
 Cura tuæ, socij & secunda.
 Tunc sospitalis dextera Filij
 Saluos leuato cernere vos dedie
 Mi nil dolenti, miq̃ue sano
 Corpore præualidisque membris.
 Ego benignas pauperibus manus
 Manrique (Christo munera dulcia)
 Assuetus extendas memento:
 Nos tenues numeros dicamus.

PARAENESIS AD MENTEM PROPRIAM.

*Totum ex verborum sanctorum interpretatione
 compositum, mysteria continet.*

S Emota curis, libera, & integra,
 Præfens, decensque & tota potens tui
 Mens nostra votis & secunda
 Voce Deum celebra supernum.
 Te somnus, ô Mens, dedecet impigrans,
 Obliuiosa ac principij tui
 Ignara quò tendas, & vnde
 Veneris, esse fuge, admonebo.
 Hæc cura, Mens, hic sit labor vnicus,
 Nunquam remissæ hoc studium tibi,
 Tam multa mirari canendo
 Dona tui artificis patrisque.
 Cur muta tanquam bellua negligas?
 Ignara stertas cur velut ebria?

I 5

Deducta

V M

R O-

noto &

Nuper

Deducta si prudentiarum
 Fonte fluus sapientiaque.
 Te sancta norunt, te loca lucida;
 Te puriorum spirituum chori,
 Vt cunque nunc terris moraris,
 Nosse tamen sociam farentur.
 Ornata plenis consiliis fide
 Constantiaque accincta sinus ades,
 Terrena membrorum luti que
 Abiice vincula, quibus laboras.
 Non te cupido deficiat lenem,
 Te nec voluptas corporis imbuat,
 Quas hora non possit fluentes
 Instar aquae celeres morari.
 Has nulla virtus, nullave commoda
 Ducunt petentes hospitium tui,
 Quod semper vsurpant secuta
 Dedecus opprobriumque turpe.
 Angustiarum, queis premeris nimis,
 Pertusa sordes effuge, & aureos
 Ascende campos, ac sacros
 Docta tuos penetra recessus.
 Sic arcta, cernes, quam trahis, vt domus
 Sit fulta parui munere pulueris
 Et face refuluris, leuique
 Surgat opus cinerum fauilla.
 His mixta succi stilla madet grauis,
 Quam vis caloris percoquit humidum,
 Parumque distantem reponit
 Vermibus, indigenisque coeni.
 Nil carne primo in corpore mollius,
 Quam vel videre ac tangere respuas,
 Mox haec iniquo pressa crescit
 Carcere compedibusque caxis.
 Atris tenebris obsita delitet
 Noctes dies & perpetuos auens
 Nec dum videntem se fatigat,
 Improba sollicitatque egestas.
 Nil illa sentit, nil sine te sapit:
 Seruat superstes semina pulueris
 Extinguitur mox vt priores
 In cineres redit & fauillas.
 Viuens pudendis praedia vermibus

Imita p
 Derosa r
 Effugere
 De relicta
 Que sic
 Et viuit
 Et greg
 Ego super
 Regina
 Consule
 Imperiu
 Sum tu p
 Stricta q
 Huiusv
 Seruitic
 Zelens fu
 Et stult
 Mentit
 Nomin
 Consilte i
 Sublin
 Quere
 Despic
 Irena r
 Exort
 Diliec
 In cir
 Nil hic
 Ortu
 Non
 Quid
 Mots, Vi
 Exer
 Prae
 Certa
 Peclust
 Meri
 Et p
 Indi
 Dat vit
 Mo
 Ple
 Inf

Inuita præbet, bellaque sustinet
 Derosa nec nouit minutas
 Effugere aut superare pestes.
 Ne relicta vt conciderit manus
 Que sit sinistra aut dextera non videt,
 Et viuit infernetque sese
 Et gregibus scetet exedentum.
 Ego supernum contineas tibi
 Regina clauum. nam sapientium
 Consulius in stultas cateruas
 Imperium Deus esse firmat.
 Sum tu pudendo colla dabis iugo
 Strictæque carnis brachia vinculis?
 Huiusve damnosum improbando
 Seruitio imperium sequeris?
 Molens furentem sperne potentiam,
 Et stulta carnis consilia abiice,
 Mentiaque huius commodorum
 Nomina & vtilium caueto.
 Consilite in eius, quam properas, vitæ
 Sublimiori vertice, & omnium
 Quæcunque præcedunt, & instante
 Despice Mens bene cauta fines.
 Terrena non tu ceruis vt omnia
 Exorta parui principis luti
 Dissiecta non vnus ruinis
 In cinerum redeant aceruos?
 Nil hic creatum conspicitur, nihil
 Ortum nitescit, cuius & exitus
 Non certus æquæ constet auctum
 Quidquid erit, minuetur omne.
 Mors, Vita iunctas continuant manus,
 Exercitatum & substitunt opus,
 Præcedit hæc, succedit illa,
 Certa comes celeratque gressum.
 Perlustat omnes vtraque vis domos,
 Meritur omnem, qui colitur, locum
 Et parua magnis mixta pingens
 Indicibus tabulis refigit.
 Dat vita natis principium, comes
 Mors atra finem, sed variis modis
 Plerumque texens imparatis
 Inlidias operosa tendit.

Vt Vita

Inuita

Ut Vita muros exstruit artifex,
 Fundo reuulsos Mors ruit infimo:
 Ut vita plantat conferitque,
 Vis metit eruit atque Mortis.
 Quod Vita lecto munere congregat,
 Dissungit hoc Morsque inuida dissipat,
 Nec fortis, ô Mens, huius in te
 Vertibilem experieris vnam.
 Exclusa clastro corporis intimo,
 Cedet fluentis temporis horulæ,
 Aeternaque æternis parata
 Sæcla petes, aliamque sedem.
 Tunc vel virorum præmia fortium,
 Vel impiorum terribiles feres
 Pœnas, probati pro laboris
 Iudicio, aut sceleris maligni.
 Nam quicquid vnquam concipies boni,
 Quicquid malive admiseris, hoc breui,
 Quo nunc probaris missa, cursu,
 Nominibus pater omne certis.
 Quare reiectis consiliis, mala
 Queis cura carnis decipit insciam
 Vulgus, resurge, ac tende in alti
 Seruitium studiumque Regis.
 Hunc tu dicata laudis amabili,
 Hunc quare grati munere carminis,
 Hunc prona procumbens adora,
 Hunc genibus tremebunda flexis.
 Huic & supinas tende manus, neque
 Parcas tepentes ducere riuulos,
 Quos supplicis de rore vultus
 Fundat honor, timor atque castus.
 Et Spes canenti sufficiat modos,
 Et verba dixer nil trepidans Fides,
 Ardentis vsque & fax Amoris
 Temperet expediatque vocem.
 Formam decoris Rex cupiet tui
 Vultu benigno dulcis, & induet
 Te Pacis almæ te beatæ
 Iustitiæ expediente cultu.
 Mens in remotos est tibi nunc via
 Cæli recessus, est iter arduum,

Ergo

Ergo par
 Fercula p
 mura nefe
 Momenta
 Non lue
 Portio, n
 mura neu
 Nam Me
 Sese vid
 Indicat i
 mper sag
 Semper
 Securior
 Vere nou
 tua pensa
 Parata c
 Hæc er
 Prouida
 Præsentis a
 Condict
 Nunc p
 Est tibi
 Dies, reue
 Corpus
 Ah fall
 Sperat
 Illa & fru
 Sudore
 Atque
 Contin
 Illa impic
 Huc p
 Illa &
 Cum
 Que stul
 Nouit
 Nortu
 Legiti
 Mens ere
 Rebu
 Error
 Excu
 Audire l

Ergo parato certa in usus
 Fercula prospiciens futuros.
 Hora nescis quid pariet dies,
 Momenta nulla aut tempora proroges,
 Non lucis hesternæ redibit
 Portio, non hodierna stabit.
 Hora neu te crastina differat:
 Nam Mors tenebris obsita turbidis
 Sese videndam nulla puris
 Indicat insinuans diebus.
 Semper sagittas illa iacit leuicis,
 Semperque tendit retia, nec finit
 Securiore ire soles.
 Vere nouo aut hyeme in serena.
 Hora pensa in horas sunt tibi singulas
 Parata cunctis, queis fueris, locis;
 Hæc ergo curabis, neque vllis
 Prouida temporibus remittes.
 Presentis an te fallere liberis
 Conditionis legibus haud fines?
 Nunc poenitendi quæ facultas
 Est tibi, post subito auolabit.
 Dices, reuertar doctior, & piis
 Corpus reuifens perfruar vsibus.
 Ah fallitur, qui bis merendi
 Sperat adhuc reuocare cursum.
 Illa & fruuntur sæcla manentibus
 Sudore partis diuitiis breui,
 Atque illa mercedes piorum
 Continuunt, placidam & quietem.
 Illa impiorum supplicium graue
 Huc præparatis ignibus instruunt;
 Illa & scelestis vsque subdunt
 Cum lachrymis gemitus perennes.
 Quæ stulta quondam turba negauerat
 Nouisse puris luminibus Deum,
 Notumque quæsisse decenter,
 Legitimo ac petiisse cultu.
 Mens ergo rectum si sapias, tibi
 Rebus tuis & prouida consules,
 Erroris atque omnis pudendas
 Excuties tenebras maligni.
 Ergo Audire lenæ & consilium pete

Prudentia-

Prudentiorum certa monentium;
 Ut blandientis tecta linguæ
 Combibere aufugias venena.
 Sententiarum, quas vaga mens bene
 Tandem reducti perdocuit viri
 Prudentis vfu dono & amplo
 Disce breuem memoraque summam.
HIC FINIS, hic est dixerat omnium
 Quæcunque terris quarimus infimis,
AVDISSE sermonem iubentis
 Numinis & coluisse leges.
 Nam cuncta pleno iudicio Deus
 Gubernat, idemque omnia peruides
 Virtutis assertor paterque
 Et vitij scelerumque vindex.
 Hinc tu patronum sollicita aduoca
 Qui te creator protulit, ac mali
 Serpentis elusam dolosis
 Artibus eripuit redemptor.
 Illius almam iustitiam petes,
 Hic summa regno iura patent tuo,
 Quæ solus attingit modestus
 Grex ouium officiique cultor.
 Sic ultimo te dextera fors die
 Tangat beato munere, nec scias
 Vultus minaces in sinistram
 Caprigenum sobolis cateruam.
 Splendebit illa vt lux gemina face,
 Hinc murmur altum, fulgura, fulmina,
 Dira æstuantis vox fragoris
 Atque poli sonitus ruentis.
 Illinc sereno candida sidere
 Tempus quietæ pacis, & integræ
 Immota producet, neque vllos
 Hora feret varianda motus.
 Tunc sol tibi, ô Mens, iustitiæ intima
 Virtute sistet clarus & efficax,
 Cuius salubri fora viues
 Præsidio medicisque pennis.
 Nunc læta cantu, nunc fidibus tuum
 Mens surge magnum dicere Principem,
 Quamquam minores huic sacrare
 Perpetuas decet vsque laudes.

F I N I S.